

HÖRNSTENEN

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND
HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

5/2023

**Ett stort tack till
alla våra vänner för
det gångna året!**

ARBETETS FRUKT SYNS I DET PRAKTISKA LIVET

Domsöndagen och de fyra adventssöndagarna målar upp ett underbart landskap så att vi kan förstå julens innebörd. Kristus föddes till denna värld mitt ibland oss som syndares frälsare och visar hur den Allsmäktige använder sin makt. Nu väntar vi inte längre på att ett barn ska födas i en krubba. Vi väntar på att härlighetens konung ska komma i sin härlighet för att döma levande och döda. Ändå vet vi att den kommande domaren är samme Herre som en gång ödmjukade sig på stallets halm och sedan på korset för vår skull. Domaren har märken av spikar på sina händer.

Om mänskligheten förstode detta rätt, skulle världen sluta med de krig som nu tar ifrån oss känslan av trygghet och får oss att förundras över julevangeliets ord om fred på jorden bland människorna. Men varför skapa flera stormakter på jorden om man kan bygga upp Guds eviga rike? Varför hämnas på sina fiender om man lärt känna den konung som tog all vrededom på sig och bad om nåd för sina fiender?

”Ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det” (Joh 1:2). Förkunnare av detta budskap behövs både här hemma i Finland och på missionsfälten. Det är fantastiskt att se vilken tillväxt som skett genom STI:s arbete. Lauri Heikkilä, som har intervjuats för denna tidning, kommer att åka på en missionsresa till flyktinglägren i Ugan-

da med sin fru Paula i december. Om resultatet av STI:s arbete inte alls syns i praktiken på missionsfälten, i kyrkorna och i STI:s medlemsorganisationer, har vårt arbete varit förgäves.

Under det senaste året har STI:s genomslagskraft ökat. Lektionsvideornas tittarantal har stigit med 58 % jämfört med föregående år, trots att året inte ännu är slut. Antalet visningar i år överstiger 174 000. Vi har också fått över 500 nya prenumeranter på vår YouTube-kanal. Detta visar att det finns intresse och efterfrågan för det teologiska stoff som STI producerar.

Ett varmt tack för att du stödjer STI! Utan förbön, uppmuntran och ekonomiskt stöd för vårt arbete av otaliga vänner skulle vårt arbete inte vara möjligt.

Vi önskar dej en välsignad advents- och jultid!

SOILI HAVERINEN
15.12.2023

(WWW.DEEPL.COM/TRANSLATOR OCH
ULF EMELEUS)

JULKLAPP TILL STI

Ge en julklapp till STI. Genom att donera ekonomiskt möjliggör du STI:s arbete på lång sikt.

Du kan donera på STI:s webbplats sti.fi/lahjoita eller via MobilePay till 51533.

Du kan också donera med bankgiroblanketten mellan dessa sidor och direkt till STI:s bankkonto: Danske Bank FI74 8000 1100 5642 45 eller Nordea FI66 1555 3000 1169 14 (tillstånd till penninginsamling: RA/2020/1362).

PROGRAMMET FÖR VÅREN 2024

Vårsäsongen öppnas på onsdagen den 10.1.

14:30-15:45 Kan en rättvis Gud döma till helvete? Diskussion med Leif Nummela, TM, och Kari Kuula, docent. Moderator: Soili Haverinen, TM

15:45 Kaffeservering

16:00 Bokloppis öppnas

Föreläsningsserie om bekännelseskriterierna fr.o.m. 16.1. på tisdagarna kl. 14:30-16

Vesa Ollilainens föreläsningsserie om religionsteologi på torsdagarna: 11.4, 18.4 och 25.4 kl. 14.30-16.00

Det fullständiga programmet för våren publiceras på STI:s webbplats sti.fi under december.

(WWW.DEEPL.COM/TRANSLATOR OCH TOPIAS TANSKANEN)

MED ETT BREDARE OCH KRITISKT TÄNKANDE

HISTORIENS BETYDELSE FÖR DEN KRISTNA TRON

Frågan om evangelieskrifternas historiska tillförlitlighet har intresserat mig sedan jag var ung. Nya testamentets kärnbudskap om Jesu person och frälsningsverk grundar sig på vad Matteus, Markus, Lukas och Johannes berättar om Jesus. Nya testamentet påstår att den kristna tron har en pålitlig grund i de historiska händelser som den berättar om. Guds frälsningsverk är förankrat i historien. Utan den historiska grunden finns ingen kristen tro, åtminstone inte i dess äkta och ursprungliga form. Julens budskap förkunnar en aspekt av den kristna trons historiska sida: Gud blev verkligen mänskliga när Augustus var romarrikets kejsare.

Den kristna trons självförståelse är att den baseras på historien och därför är en historiskt legitimerad tro. Den insikten ledde mig till att fördjupa mig i forskningen kring Nya testamentets evangelier. Jag valde som huvudämne Nytestamentlig exegetik vid den teologiska fakulteten vid Åbo Akademi. Kursböckerna var överlag ganska måttliga i sin kritik av evangelierna men även radikalexegetikens tankar blev mig bekanta. Å andra sidan fanns det i litteraturen hänvisningar till annan forskning. Läsning av denna litteratur på egen hand – samt det faktum att mitt eget kritiska tänkande utvecklades – hjälpte mig att hantera problemområden inom

evangelieforskningen.

Under studietiden läste jag Mark D. Roberts' korta bok om evangelieskrifternas tillförlitlighet (*Can We Trust the Gospels? Investigating the Reliability of Matthew, Mark, Luke, and John*; Crossway, 2007). Bokens grundidé är att åsiktsskillnaderna om evangeliernas historicitet inte grundar sig på olika historiskt material. Materialet är detsamma för dem alla. Olikartade åsikter uppstår utifrån hur vi bedömer detta material. Det mest gripande i boken var dock Roberts egen berättelse, kanske för att jag som teologistuderande starkt kunde relatera till den.

FRÅN EVANGELIEKRITIK TILL FORSKNINGSKRITIK

Mark Roberts gick som ung i en evangelisk kyrka, där evangelierna ansågs vara både historiskt korrekta och inspirerade av Gud. På 1970-talet började han studera vid Harvard Universitet, där han sent omsider även doktorerade i början av 1990-talet.

Roberts hade blivit varnad för att filosofikurserna skulle skaka om hans tro. Ämnet var känt för sina ateistiska fördomar. De verkliga utmaningarna kom dock under kursen som behandlade Nya testamentets evangelier. Roberts lärde sig mycket om den tidiga kristendomens historia av sina lärare. Han uppskattade deras breda kunskap. Samtidigt lärde de honom att evangelierna var fiktion i form av teologiska traktat som var i konflikt

med varandra. Ungdomens förtroende för evangeliet började ersättas av tvivel.

Snart började Roberts dock tvivla på sitt eget tvivel. Filosofstudierna hjälpte honom att identifiera den kritiska forskningens filosofiska fördomar och svaga argument som undervisades som okränkbara sanningar. Han insåg hur sällan professorerna tog evangelikalas forskares perspektiv på allvar om de inte delade deras naturalistiska världsåskådning. Om en forskare betraktades som konservativ brydde de sig helt enkelt inte om denne:

Detta faktum slog mig särskilt starkt en gång när jag var på vinterlov i södra Kalifornien. Jag var tvungen att läsa några böcker för en kurs, så jag gick till Fuller Theological Seminars bibliotek eftersom det låg nära mitt hem. Det jag fann på Fuller överraskade mig. Fuller-studenterna hade fått samma böcker som jag, men de var också tvungna att läsa böcker skrivna ur en evangelikal synvinkel. Medan jag fick en sida av perspektivet utmanades Fuller-studenterna att tänka bredare och, vågar jag erkänna, mer kritiskt. Det här visade för en överlägsen Harvard-student var skåpet ska stå, det kan jag berätta för dig. Det hjälpte mig också att se hur snedvriden min egen utbildning var.

Jag tror att Roberts upplevelse inbegrep det att litteraturen, som han hittade och som framhävde ett annat perspektiv, visade sig vara högkvalitativ (även om den inte var felfri eller okritiskt acceptabel) forskning.

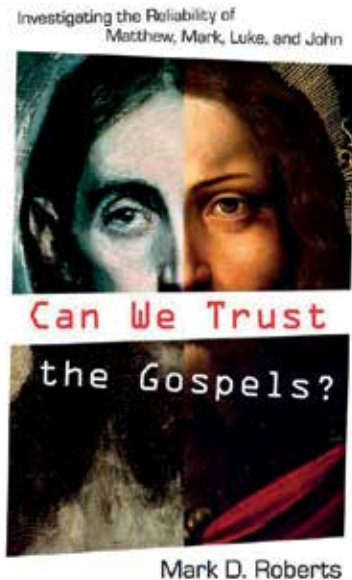
Hur som helst illustrerar Roberts berättelse något av det som det Teologiska institutet i Finland har gjort under sin existens och vad för slags upplevelse vi

vill erbjuda både teologistuderande och alla som är intresserade av teologi. Eller, som vår pensionerade docent Timo Eskola brukade säga: dålig teologi måste bemötas med god teologi.

TEXT OCH ÖVERSÄTTNING:
VESA OLLILAINEN

BILDEN FÖRESTÄLLER OMSLAGET PÅ
MARK D. ROBERTS BOK

(KORREKTURLÄSNING: JAKOB DAHLBACKA)

LAURI HEIKKILÄ: "DET FINNS INGEN KYRKA UTAN MISSION"

Lauri Heikkilä, som har studerat teologi vid STI, åker i december tillsammans med sin fru Paula på en missionsresa till de sydsudanesiska flyktinglägren i Uganda. Vilken vägkost råd har STI gett den blivande missionären? Och hur går god teologi och missionsarbete ihop?

Vem är du, var kommer du ifrån och vart är du på väg?

Jag heter Lauri Heikkilä och är född i Åbo, Finland. Mitt viktigaste jobb just nu är att vara make. Annars präglas min identitet starkt av det faktum att jag arbetar med andligt arbete. Jag upplever mig framför allt som en ungdomsarbetsledare som har förirrat sig in på teologins domäner. Jag tog examen från Diak (Diakoni-yrkeshögskolan) år 2018. Emellanåt har jag varit tvungen att arbeta som ungdomsledare i kyrkan för att däremellan orka studera teologi. Gud har nu lett mig och min fru till att åka på en missionsresa till Uganda.

Vad fick dig att bli intresserad av teologi?

Jag bestämde mig för att studera teologi med missionärsarbete i åtanke. Redan från det att vi träffades har min fru Paula och jag talat om missionärsarbete. Under en resa till Kenya pratade vi med några av de missionärer som vi träffade om de utmaningar som vissa kyrkor och ivriga medarbetare har när det gäller att få teologisk utbildning. I det ögonblicket kände jag en stark kallelse att börja studera teologi. Efter mycket funderande kom jag fram till

att jag heller inte hade något att förlora på att göra det.

Hur mognade beslutet att bli missionär fram?

När jag lärde känna Paula märkte jag att hon hade fått en mycket stark kallelse från Gud att arbeta med missionsarbete. När vi började sällskapa hade vi ett samtal som ledde till att vi kunde konstatera att vårt framtida uppdrag skulle vara på missionsfältet. Vi hade särskilt Kenya på vårt hjärta. Dit reste vi flera gånger och där gjorde vi också vårt examensarbete för Diak.

Vi deltog i den finska Evangeliföreningens (Sley) internationella gudstjänstgemenskap i Lutherkyrkan i Helsingfors när Sley letade efter folk till en missionskurs. Eftersom Sley dessutom råkade vara den av Evangelisk-lutherska kyrkans i Finland missionsorganisationer som bedriver missionsarbete i Kenya, behövde vi inte mycket övertalning för söka till kursen. Vi blev antagna och sedan väntade vi på en kallelse till fältet. Gud ledde oss så att vi inte hamnade i Kenya. Istället åker vi snart till Kenyas grannland Uganda, till Sydsudans och Sudans lutherska kyrkas arbete i ett flyktingläger.

Hur hänger mission och god teologi ihop?

Mission hör till själva kärnan av kyrkans existens. Det finns ingen kyrka utan mission. Allt som kyrkan gör måste vägledas av Bibelns ord. All teologi måste vara rotad i Bibeln. Missionsarbete kännetecknas ofta av mötet mellan olika kulturer och kyrkor av mycket olika ålder. Eftersom västerländska kristnas ställning i till exempel Afrika

av diverse historiska skäl är ganska hög, sätter detta stor press på missionärerna att å ena sidan ha en god teologi och å andra sidan vara omdömesgilla i sin verksamhet. Det är viktigt att förstå att ens egen potentiella maktposition inte alltid är förtjänad, utan delvis ett kolonialistiskt arv, varför man måste kunna lyssna på de lokala kristna när man utformar praktisk teologi. Det faktum att kristendomen har längre rötter i Finland betyder inte att vi här är mer erfarna som kristna än våra kollegor i t.ex. Uganda. Med detta i åtanke är det viktigt att teologin är tydlig och att de grundläggande principerna är på plats. Målet är inte - tack och lov - att exportera finsk eller västerländsk kultur, utan budskapet om Jesus Kristus som försonar våra synder.

Vad har STI betytt för dig som teolog och missionär?

STI har öppnat dörren till ett bredare teologiskt ifrågasättande än vad som har varit vanligt i finländsk teologisk debatt. Dessutom har kafferummet, biblioteket

och läsesalen varit en bra kombination för att driva mig framåt, till exempel när jag jobbat på mitt examensarbete. Det vill säga, om jag haft förmått att lämna det ”teologiska seminarium” som kafferummet bjuder på.

De flesta av STI:s medlemsorganisationer bedriver missionsarbete. Detta återspeglas i urvalet av tidskrifter i kafferummet och även i ämnena för föreläsningarna. Genom STI har jag fått en mycket bredare bild av det finländska lutherska missionsarbetet.

STI:s fokus på Bibeln har också varit viktigt. Akademisk teologi ger inte direkt någon väggkost för andligt liv och arbete. Däremot har jag genom STI:s verksamhet fått nycklar (eller skedar?) till att hitta denna väggkost.

Vad har du för förväntningar på den kommande julen i Uganda?

Välsmakande mango och kristen gemenskap. Budskapet är detsamma även där, och Anden, som förenar, är densamma. Det är fantastiskt!

INTERVJU: SOILI HAVERINEN
FOTO: PAULA HEIKKILÄ

(WWW.DEEPL.COM/TRANSLATOR OCH
JAKOB DAHLBACKA)

Ekonomiskt har hösten varit mycket mager för STI och till exempel har Folkmissionen fått vänta till sommaren för att få lönen för en teologisk sakkunnig ersatt. Hyreshöjningen till över 13 000 euro i somras har gjort att det inte funnits något manöverutrymme, även om ni vänner av vårt arbete har svarat på ett fantastiskt sätt genom att öka ert ekonomiska stöd.

På lång sikt är det viktigt att fler som stöder vårt arbete blir månadsgivare, så att stödet sprids jämnare över året.

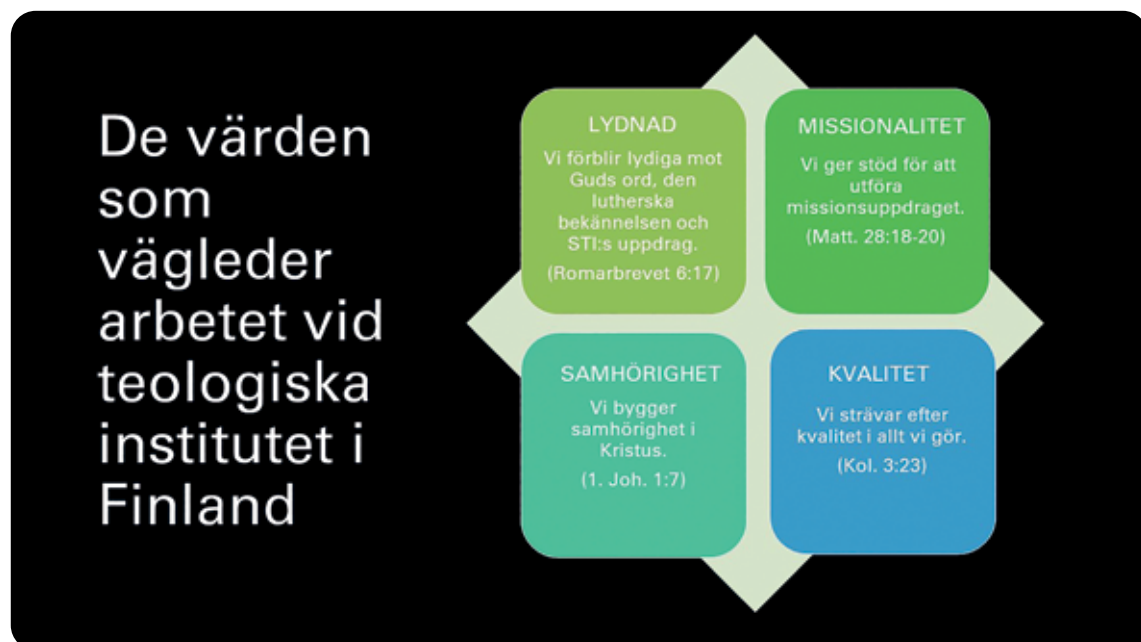
Den betydande testamentsdonation som vi fick i november kommer att ge stabilitet åt STI:s finanser, medan flytten till nya, billigare utrymmen kommer att sänka de månatliga hyreskostnaderna med över 3 000 euro. Å andra sidan kommer våra personalkostnader att öka från början av året.

Hittills har Herren hjälpt oss. Varmt tack till er som stöder vårt arbete och ber för det!

Uppdateringen av STI:s strategi inleddes i början av hösten och slutfördes när styrelsen godkände den förnyade strategin 2024-2026 vid sitt sista möte för året den 1 november. Den nya strategin återspeglas redan i verksamhetsplanen för 2024. STI:s uppdrag är att arbeta "för biblisk och luthersk teologi". De värden som vägleder arbetet definieras som lydnad, missionalitet, samhörighet och kvalitet.

En av huvudlinjerna i den nya strategin är att identifiera språngbrädorna till ackrediterad utbildning. Arbetet med detta har redan påbörjats i samarbete med Fjellhaug, en norsk högskola. Till skillnad från tidigare strategier definierar den nya strategin också en uppsättning indikatorer för att tydligt övervaka måluppfyllelsen.

TEXT: SOILI HAVERINEN
(KORREKTURLÄSNING: CHRISTIAN PERRET)

FLYTTNINGSPLEANERNA GÅR FRAMÅT

STI beräknas flytta in i sina nya utrymmen i början av mars. Kontrakten förväntas vara undertecknade när du får denna tidning i din hand. Utrymmena renoveras för att passa våra behov, och det behövs cirka tre månader för att slutföra ändringsarbetena.

Flytten mitt i terminen och den osäkra tidpunkten gör att vi måste vara flexibla i planeringen av vårens program. Den största utmaningen är att flytta vårt omfattande bibliotek till mindre utrymmen. Detta arbete har redan påbörjats, då Maaria Salminen, teologisk praktikant vid STI, och vår bibliotekarie Irja Mustaparta har gått genom bibliotekets volymer och tagit bort dubletter och onödigt material. Urgallringen görs så att kvaliteten på vårt bibliotek inte försämras.

Bokloppet i samband med vårterminens öppningstillfälle kommer därför att vara ännu rikligare än tidigare.

Även om flytten innebär att STI:s lokalyta minskar från 400 till 272 kvadratmeter, flyttar vi inte till sämre utrymmen. I de nya utrymmena kommer vi inte alls att betala för onödiga kvadratmeter, utan utrymmena är för våra behov bättre än de nuvarande och dessutom på ett ännu bättre läge.

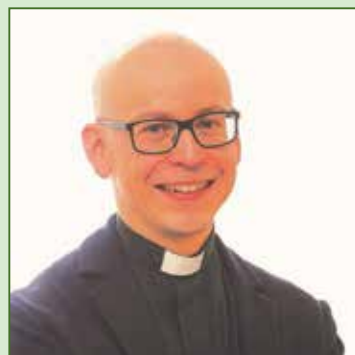
TEXT: SOILI HAVERINEN

(WWW.DEEPL.COM/TRANSLATOR OCH
TOMAS KLEMETS)

TEOLOGISK EXPERT SOM HELTIDSANSTÄLLD OCH FAST ANSTÄLLD PÅ TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND (STI)

Teol.dr. Vesa Ollilainen, som har arbetat deltid som teologisk expert på STI, har bjudits in att arbeta på heltid och med fast anställning från och med början av år 2024.

Ollilainens arbetsbeskrivning omfattar bland annat teologiskt undervisnings- och forskningsarbete, framställning av teologiskt material och planering av ackrediterad teologiutbildning. Vesa Ollilainen kan också bjudas in till evenemang i församlingar och STI:s medlemsorganisationer för att undervisa och predika.

© PHILIPPE GUEISSAZ

VI HAR JUL OCH PÅSK

I en intervju för tidningen Kotimaa säger Antti Hurskainen, som nyligen nominerades som kandidat till Finlandia-priset, så här om kyrkan och dess uppdrag:

"Kyrkan måste inte bli upprörd över förlusten av sin position. Vi bör lita på att vi har en korsfäst och uppståndne Gud. Om det inte räcker, kommer ingenting någonsin att vara tillräckligt. Att hålla reda på medlemsstatistiken kan vara nödvändigt ur ekonomisk synvinkel, men annars bör drömmen om en folkkyrka glömmas. I stället för att försöka vara alla till lags måste vi komma ihåg uppdraget, som inte har förändrats under århundradena. Vi har långfredag och påsk. Det är allt."

Jag håller fullständigt med Hurskainen. Den här tanken skulle också kunna formuleras såhär: vi har jul och påsk. Det är allt. Vi har den inkarnerade, korsfäste och uppståndne Guden, Guds ende Son.

Jesus gav redan när han föddes gåvor till många. Maria och Josef hade glädjen att få ta hand om ett litet barn. Herdarna hade glädjen av en stor Frälsare som de i stillhet fick betrakta. Gamle Simeon och Hanna var överlyckliga i Herrens tempel: Äntligen hade Messias kommit! Men vad tänkte Jesus när han växte upp och förberedde sig för sitt uppdrag? Hans födelse hade ju ett syfte. Han kom för att dö och han visste det. Jesus sade: "Människosonen har inte heller kommit för att bli betjänad, utan för att tjäna och ge sitt liv som lösen för alla." (Matteus 20:28)

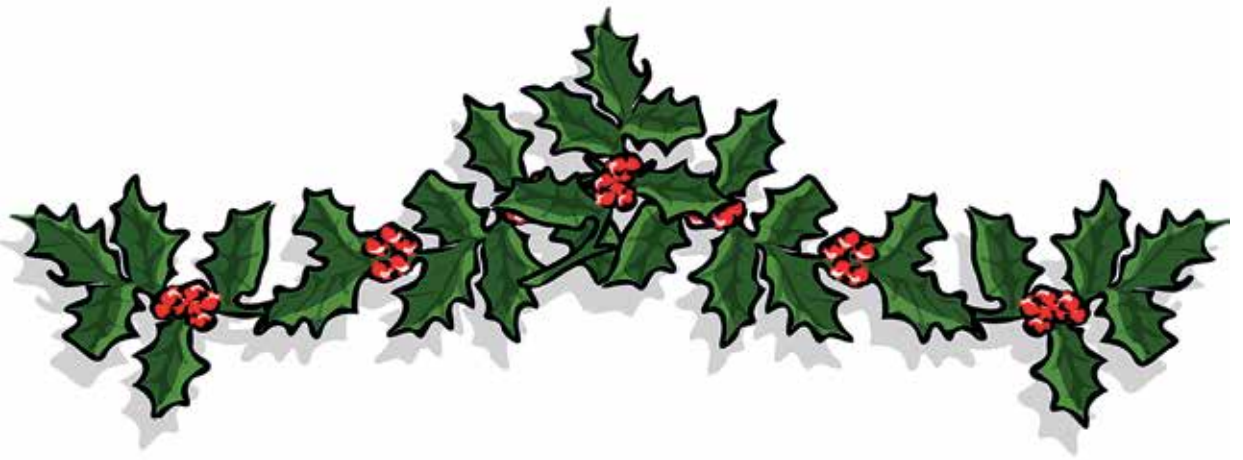
Det är därför också julen är formad som ett kors. Och det är därför ankoms-ten av Guds Son är den största julgåva vi någonsin kan få. I den nyfödde har Gud blivit människa. Guds Son har permanent bundit sig till människan och för alltid tagit mänskligheten som sin egen för att frälsa människan - dig och mig. Bibeln berättar denna hemlighet för oss:

"Fastän han var till i Guds gestalt, räknade han inte tillvaron som Gud såsom segerbyte utan utgav sig själv genom att anta en tjänares gestalt då han blev människa.

Han som till det yttre var som en människa ödmjukade sig och blev lydig öända till döden - döden på korset (Fil. 2:6-8).

TEXT: LAURI VARTIAINEN,
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR FÖR
DET FINSKA BIBEL-INSTITUTET
FOTO: ERIK VARTIAINEN

(WWW.DEEPL.COM/TRANSLATOR OCH LEIF
ERIKSON)

Adressen Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

MobilePay 51533

Annställda

generalsekreterare Soili Haverinen
sekreterare Kirsi Kuru
sakkunnig i teologi Vesa Ollilainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesalar.

Öppet under perioderna kl. 9–16.
Jour vid behov. Under jultiden och vid årsskiftet stängt. Öppnas igen den 8.1.2024.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Tom Säilä,
Luth. Evangeliföreningen i Finland

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Såningsmannen

Bedjarrörelsen i Västra Finland

Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission

Finlands ev.luth. Folkmission

Luth. Evangeliföreningen i Finland

Finska Bibel-institutet

Sv.Luth. Evangeliföreningen i Finland

Laestadianernas Fridsföreningars Förbund och Missionsförbundet "Rauhan Sana"

Finansieras av frivilliga bidrag.

Medlemsavgift för understödande medlemmar:
50 €/år (studerande gratis, kollektiv 100 €).

Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland

RA/2020/1362 som började 1.1.2021 och är giltigt tills vidare.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*.

Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print)

ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 13 A
00100 HELSINGFORS

. D022

Posti Green

**Med önskan om en välsignad
jultid och ett gott nytt år
2023!**

**Teologiska Institut
i Finland**

PÄRMBILDER: PIXABAY.COM

OCH ORDET BLEV KÖTT OCH BODDE BLAND OSS, OCH VI SÅG HANS HÄRLIGHET,
DEN HÄRLIGHET, SOM DEN ENFÖDDE HAR FRÅN FADERN. OCH HAN VAR FULL AV NÅD OCH SANNING.
(JOH 1:14)